

Raport OECD dla Polski: dalsze zaciskanie pasa, ale te uporzędkowanie rynku pracy poprzez stosowanie umów o pracę

Prezentujemy fragmenty najnowszego raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organization for Economic Cooperation and Development OECD), organizacji międzynarodowej o profilu ekonomicznym, skupiającej 34 państwa. Raport zawiera oceny i rekomendacje OECD dla Polski. Poziomycia społeczeństwa zbliża się stale do redniej UE. W latach 2012-13 nastąpiło jednak nagłe spowolnienie gospodarcze. Raport OECD skupia się na kwestiach funkcjonowania rynku pracy i wzmocnienia konkurencji na rynku, przewyższeniu powolnych problemów demograficznych oraz poprawy perspektyw gospodarczych. Raport zaleca dalsze zaciskanie pasa, ale te uporzędkowanie rynku pracy poprzez stosowanie umów o pracę. Rynkowi pracy powinno, zdaniem OECD, pomóc ujednoczenie zasad opodatkowania i oskładkowania umów o pracę. Należy określić maksymalny łączny czas trwania umów tymczasowych z tą samą firmą.

Stymulacja wzrostu zatrudnienia według OECD

Pomimo długiego czasu pracy stopień wykorzystania siły roboczej jest zaledwie przeciwny ze względu na strukturalnie niski wskaźnik zatrudnienia. Niedostateczna konkurencja na rynku produktowym i bariery utrudniające mobilność wewnątrz kraju skutkują wysoce nieadekwatnym rozlokowaniem siły roboczej. Ochrona zatrudnienia nie jest zbyt rygorystyczna, ale rynek pracy jest mocno podzielony. Może to zaważyć na wynikach gospodarczych za sprawą ograniczenia inwestycji w kapitał ludzki i obciążenia pewnych grup społecznych znacznymi kosztami dostosowawczymi. Publiczne służby zatrudnienia cierpią na brak środków i są nieefektywne. Lokalne urzędy pracy mają niewielką motywację do wprowadzania najlepszych praktyk; rząd dopiero planuje objąć je systemem ocen porównawczych.

W ocenie ekspertów OECD pozostaje jeszcze wiele do zrobienia, jeżeli chodzi o zaostrzenie obowiązków osób poszukujących pracy oraz reformy polityki społecznej i podatkowej, tak aby praca zaczęła się opłacać. Szczególnie niski jest wskaźnik zatrudnienia wśród kobiet, co może wynikać z niewłaściwie zaprojektowanej polityki rodzinnej i emerytalnej.

Wzmocnienie konkurencji

Choć w tym obszarze nastąpiły wyraźne postępy, restrykcyjne regulacje, jakim podlega rynek produktowy, nadal znacznie utrudniają działalność przedsiębiorstw. Przejawiają się one w postaci wysokich barier dla przedsiębiorczości i silnego zaangażowania państwa nawet w potencjalnie konkurencyjnych sektorach. Procedury rejestracji działalności gospodarczej są uciążliwe, a procedury upadłościowe czasochłonne i kosztowne.

Zamówienia publiczne odgrywają w Polsce kluczową rolę, ale obecnie własności publicznej w gospodarce może prowadzić do braku bezstronności w procedurach przetargowych, a przy udzielaniu zamówień zbyt duża wagę przywiązuje się do kryterium najniższej ceny.

Polityka makroekonomiczna

Presja kosztów pracy była umiarkowana, a inflacja konsumencka znacznie spadła. Biorąc pod uwagę akomodacyjną politykę pieniężną i umiarkowany wpływ zaostrzenia polityki fiskalnej na aktywność gospodarczą, oczekuje się, że wzrost gospodarczy przyspieszy do połowy 2014 r. Inflacja może powrócić w kierunku celu inflacyjnego, a zgodnie z przewidywaniami luka produktowa zostanie zamknięta mniej więcej na początku 2016 roku.

Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł niespodziewanie w 2013 roku na skutek cyklicznego spadku dochodów podatkowych oraz wzrostu wydatków socjalnych i konsumpcji publicznej. Działania konsolidacyjne w latach 2014-15 obejmą głównie zmiany w drugim filarze systemu emerytalnego.

GŁÓWNE ZALECENIA OECD

Stymulacja wzrostu zatrudnienia (katalog wskazań)

- Ograniczyć dualizm rynku pracy poprzez objęcie wszystkich umów o świadczenie pracy takimi samymi zasadami opodatkowania i opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, jakim podlegają umowy o pracę, wydłużenie maksymalnego czasu trwania okresu próbnego, uproszczenie prawnych procedur zwalniania pracowników oraz ustalenie maksymalnego łącznego okresu zatrudnienia na podstawie umów tymczasowych w jednej firmie.
- Zwiększyć nakłady na publiczne służby zatrudnienia w celu pozyskania lepiej wykwalifikowanych pracowników oraz zapewnić lepsze zagospodarowanie środków przeznaczonych na realizację podstawowych zadań w zakresie polityki rynku pracy. Zachęcać urzędy pracy do wdrażania najlepszych praktyk poprzez zarządzanie zadaniami i system ocen porównawczych.
- Zaostrzyć wymagania dotyczące aktywnego poszukiwania pracy i korzystania z dostępnych ofert dla osób poszukujących pracy. Ograniczyć pasywną pomoc socjalną poprzez zwiększenie zależności liczby świadczeń od posiadania lub poszukiwania pracy.
- Zwiększyć wskaźnik zatrudnienia wśród kobiet poprzez rozwój sieci placówek opieki nad dziećmi, edukacji przedszkolnej i opieki długoterminowej, monitorować wpływ długiego urlopu macierzyńskiego na zatrudnienie matek.

Wzmocnienie konkurencji na rynku produktowym (wskazania OECD):

- Obniżyć koszty wejścia i wyjścia z rynku, takie jak układowe procedury rejestracji działalności gospodarczej. Ograniczyć koszty i czas trwania postępowania upadłościowego.
- Kontynuować prywatyzację i zmniejszyć zaangażowanie Skarbu Państwa w konkurencyjnych sektorach gospodarki przy jednoczesnym zapewnieniu należytego nadzoru nad pozostałymi przedsiębiorstwami publicznymi.

- Zmieni zasady udzielania zamówień publicznych tak, by o wyborze dostawcy decydowała najlepsza proporcja ceny do oferowanych korzyści, a nie najniższa cena. Wprowadzi kryteria wyboru oparte częściowo na cenie, a częściowo na wymaganiach technicznych, w tym ocenie oddziaływania na środowisko. Wiele się to z konieczności podniesienia kwalifikacji odpowiedzialnych urzędników.
- Wprowadzi stałe i nieodnawialne kadencje na stanowiskach prezesów Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz branżowych urzędów regulacyjnych bez możliwości ich wcześniejszego odwołania z przyczyn niezawinionych. Utworzy niezależny organ regulacyjny dla rynku usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Polityka makroekonomiczna - Ocena i zalecenia OECD

W następstwie gruntownych reform, które radykalnie zmieniły strukturę gospodarki, począwszy od 2000 roku Polska zaczęła osiągać imponujące wyniki gospodarcze, dzięki czemu stopniowo dorównywała krajom UE-15 pod względem wartości PKB per capita. W ciągu kilkunastu lat wspięła się na niespotykany wcześniej poziom, jeżeli chodzi o dochody i jakość życia. Jednakże w latach 2012-13 gospodarka gwałtownie zwolniła, a przed krajem nadal stoją poważne wyzwania.

Kluczowe znaczenie ma poprawa perspektyw zatrudnienia, ponieważ wskaźniki zatrudnienia są niskie, prognozy demograficzne bardzo niekorzystne i stale występuje wysokie ryzyko emigracji. W obliczu szybkiego starzenia się społeczeństwa priorytetem pozostaje poprawa systemu opieki zdrowotnej, o czym była mowa w poprzednim raporcie (OECD 2012).

Najnowszy raport zaprezentował w poniedziałek Jose Angel Gurría, sekretarz generalny OECD.